

en anden Sag; men om jeg end naturligvis ligesaa lidt som noget Andet er sikker paa aldrig at kunne høre feil eller misforstaa en enkelt Ytring, saa tror jeg dog at være sikker paa aldrig at have underlagt ham andre Meninger, end han virkelig forsvarede, og maa derfor bestemt forlange Bevis paa min Stridbarhed, forinden han fremsetter en saadan Infimation mod mig. Jeg opsøger aldrig Anledningen til Strid, ligesaa lidt som jeg gennem Beviser, der ere stillede paa Skruer, faar en anden Mening ud af mine Modstanderes Ord end den, der virkelig laa deri. Iverimod tror jeg at have afgivet Vidnesbyrd om det Modsatte, idet jeg altid, naar jeg nogenlunde kunde forstaa det, har erkjendt det Gode og Fortjenstfulde, der i mange Retninger laa i hans og hans Venners Stræben, og jeg beklager, at det ærede Medlem og hans Venner ikke have afgivet Vidnesbyrd af samme Bessaffenhed overfor mig. Naar det ærede Medlem og de ærede Medlemmer fra Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Jensen) og Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) have fremhævet, at det var ønskeligt, at Lyendet kunde finde et hjertligt Hjem der, hvor det havde sin Tjenestesteds, og have fremhævet det som en Hovedmangel ved Lyendeforholdene nu, at Lyendet stod altfor fremmed i den Familiekreds, hvor det tjente sit Livsophold og anvendte sine Kræfter, saa var dette jo netop Hovedindholdet i mit Foredrag. Mit Foredrag gik netop ud paa at vise, at Lyendet manglede et hjertligt Hjem, og at herfra havde det slette Forhold udviklet sig. Jeg begyndte mit Foredrag med at paavise, hvor feilagtig den Opfattelse var, at Lyendeforholdet var et rent Kontraktforhold, fordi denne Opfattelse er aldeles uforenelig med Opfattelsen af Lyendeforholdet som et hjemligt Forhold; — to grundforskjellige Ideer, der udvilde Forholdet i aldeles modsatte Retninger. Medens det rene Kontraktforhold stiller Husbonden og Lyendet som Modparter, hvis Interesser indenfor Kontraktforholdet gaa imod hinanden, saa stiller derimod den anden Ide dem som Fællesinteressenter i Hjemmets Lykke, idet Maalet for Husbondens og Lyendets Stræben bliver ved fælles Hjælp at skabe et hjertligt og lykkeligt Hjem for alle Deltagerne i Hjemmets Gjærning. Dette har jeg haft for Die ved mit Foredrag igaar som det Maal, man skulde stræbe at naae. Naar de Herrer stille sig dette Maal klart for Die og ville kaste Blikket udenfor den Erfaringskreds, hvorfra de synes at have hentet deres Erfaringer, saa at de ogsaa kunne blive bekendte med Sagen under andre Forhold, som nu synes at være dem fuldstændig fremmede, saa ville de se, at der fra mangen en Husbonds Side gjøres store Opoffrelser og kæmpes trofast og ærlig for at skabe et virkelig Hjem for Lyendet indenfor den huslige Kreds, hvor dette arbejder og virker, og da ville de Herrer muligen faae et andet Syn paa Sagen end det, de nu

vedkjende sig. Ethvert Medlem har en stor Tilbøjelighed til at bygge sine Slutninger og Domme paa, hvad han selv har oplevet; men Enhver af os har kun en indskrænket Virkefæds, indenfor hvilken han samler sine Erfaringer. Jeg forlanger ikke, at de ærede Medlemmer skulle antage mine Erfaringer som absolut veiledende for sig; men ligesaa vist som jeg forudsætter, at, hvad de Herrer udtale som deres Mening, virkelig er bygget paa deres Erfaringer, ligesaa vist har jeg Ret til at fordre den samme Behandlingsmaade af dem. Endnu vil jeg tillade mig at gjøre en Bemærkning til det ærede Medlem for Ringkjøbing Amts 3die Valgkreds (S. Madsen.) Da jeg ikke var bekendt med, hvorledes Røllerne vare fordelte i det ærede Flertal, og saaledes var uvidende om, at han havde overtaget Censorkosten for Dannelsen, saa maa dette tjene til Undskyldning for, at jeg var gaaet bort under hans Foredrag igaar. Men efter hvad jeg har hørt af Andre, skal han have afgivet den Kjendelse, at et Tjenestetjende havde mere Dannelsen end et Medlem af Folket Thinget. Denne Kjendelse er under alle Omstændigheder et Vidnesbyrd om den ærede Censurs store Upartiskhed i Bedømmelsen af den almindelige Valgrets Værd, hvorom han og hans Meningsfæller have haft saa rig Leilighed til at samle Erfaringer.

Sad: Jeg begjærte Ordet igaar, da den tredie Aaler — saavidt jeg husker, det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) — havde Ordet. Grunden, hvorfor jeg forlangte det den Gang, var egentlig ikke saa meget, fordi jeg særlig tænkte paa at bekræftige mig med Noget af det, som var fremkommet fra hans Side, men det var, fordi det forekom mig, at hele Forhandlingen havde faaet og forfattet med en Karakter, som jeg ikke antog, at der i og for sig var Anledning til, og som jeg derfor maatte anse for uheldig. Forhandlingen var nemlig kommen ind paa et Spor, som om der angaaende det omhandlede Lyendeforhold herskede en saadan Uenighed her i Thinget, som jeg paa ingen Maade tror, at der virkelig hersker, i det Mindste at dømme efter den Forhandling, som har fundet Sted i Udvalget. Jeg maa tillade mig at sige, at jeg tillægger den ærede Ordfører en lille Skyld og den ærede sidste Aaler (Sagd) en større Skyld i, at Forhandlingerne fik et saadant Præg, som de imidlertid, saavidt jeg skjønner, i mindre Grad have haft i Dag. Jeg tillægger den ærede Ordfører en lille Skyld, fordi det staaer for mig, at han i alt Fald gav Antydninger — jeg vil ikke sige Mere — som om der havde været en større Meningsforskjel i Udvalget, end jeg i det Mindste har mærket noget til, at der har været, og fordi det synes mig, at han formeget talte som Ordfører for Flertallet og forlidt — hvad der dog egentlig var hans Opgave — som Ordfører for